

SÚHRN CHARAKTERISTICKÝCH VLASTNOSTÍ LIEKU

1. NÁZOV LIEKU

Valsartan HCT Teva 80/12,5 mg

Valsartan HCT Teva 160/12,5 mg

Valsartan HCT Teva 160/25 mg

filmom obalené tablety

2. KVALITATÍVNE A KVANTITATÍVNE ZLOŽENIE

Každá tableta obsahuje 80 mg valsartanu a 12,5 mg hydrochlórtiazidu.

Každá tableta obsahuje 160 mg valsartanu a 12,5 mg hydrochlórtiazidu.

Každá tableta obsahuje 160 mg valsartanu a 25 mg hydrochlórtiazidu.

Pomocné látky so známym účinkom:

Každá filmom obalená tableta Valsartanu HCT Teva 80/12,5 mg obsahuje 29,72 mg monohydruátu laktózy a 0,25 mg lecitínu (obsahuje sójový olej).

Každá filmom obalená tableta Valsartanu HCT Teva 160/12,5 mg obsahuje 71,94 mg monohydruátu laktózy, 0,50 mg lecitínu (obsahuje sójový olej) a 0,56 mg oranžovej žlte FCF (E110).

Každá filmom obalená tableta Valsartanu HCT Teva 160/25 mg obsahuje 59,44 mg monohydruátu laktózy a 0,50 mg lecitínu (obsahuje sójový olej).

Úplný zoznam pomocných látok, pozri časť 6.1.

3. LIEKOVÁ FORMA

Filmom obalená tableta.

Valsartan HCT Teva 80/12,5 mg: ružové oválne obojstranne vypuklé filmom obalené tablety, 11 x 5,8 mm, označené "V" na jednej strane a "H" na druhej strane.

Valsartan HCT Teva 160/12,5 mg: červené oválne obojstranne vypuklé filmom obalené tablety, 15 x 6 mm, označené "V" na jednej strane a "H" na druhej strane.

Valsartan HCT Teva 160/25 mg: oranžové oválne obojstranne vypuklé filmom obalené tablety, 15 x 6 mm, označené "V" na jednej strane a "H" na druhej strane.

4. KLINICKÉ ÚDAJE

4.1 Terapeutické indikácie

Liečba esenciálnej hypertenzie u dospelých.

Fixná kombinácia dávok Valsartanu HCT Teva je indikovaná u pacientov, ktorých krvný tlak nie je dostatočne regulovaný monoterapiou valsartanom alebo hydrochlórtiazidom.

4.2 Dávkovanie a spôsob podávania

Dávkovanie

Odporučaná dávka Valsartanu HCT Teva je jedna filmom obalená tableta denne. Odporuča sa titrátia dávok jednotlivých zložiek. V každom prípade sa má dodržať titrácia jednotlivých zložiek nahor k najbližšej dávke, aby sa znížilo riziko hypotenzie a iných nežiaducich udalostí. Ak je to klinicky

vhodné, možno zvážiť priamu zmenu z monoterapie na fixnú kombináciu u pacientov, ktorých krvný tlak nie je dostatočne regulovaný monoterapiou valsartanom alebo hydrochlórtiazidom za predpokladu, že sa dodržiava odporúčaná postupná titrácia dávky jednotlivých zložiek.

Klinická odpoveď na Valsartan HCT Teva sa má vyhodnotiť po začatí liečby a ak sa krvný tlak neupraví, dávka sa môže zvýšiť tak, že sa zvýši jedna zo zložiek na maximálnu dávku 320/25mg.

Antihypertenzný účinok sa v podstate dosiahne do 2 týždňov.

U väčsiny pacientov sa maximálne účinky pozorujú do 4 týždňov. U niektorých pacientov však môže byť potrebných 4 až 8 týždňov liečby, čo treba vziať do úvahy pri titrácií dávok.

Osobitné skupiny

Porucha funkcie obličiek

U pacientov s miernou až stredne ťažkou poruchou funkcie obličiek (rýchlosť glomerulárnej filtrácie (GFR) ≥ 30 ml/min) sa nevyžaduje úprava dávkowania. Pre hydrochlórtiazidovú zložku je Valsartan HCT Teva kontraindikovaný u pacientov s ťažkou poruchou funkcie obličiek (GFR < 30 ml/min) a anúriou (pozri časti 4.3, 4.4 a 5.2).

Porucha funkcie pečene

U pacientov s miernou až stredne ťažkou poruchou funkcie pečene bez cholestázy dávka valsartanu nemá prekročiť 80 mg. Úprava dávky hydrochlórtiazidu u pacientov s miernou až stredne ťažkou poruchou funkcie pečene nie je potrebná. Vzhľadom na valsartanovú zložku je Valsartan HCT Teva kontraindikovaný u pacientov s ťažkou poruchou funkcie pečene alebo u pacientov s biliárnou cirhózou a cholestázou (pozri časti 4.3, 4.4 a 5.2).

Starší pacienti

U starších pacientov nie je potrebná žiadna úprava dávky.

Pediatrická populácia

Valsartan HCT Teva sa neodporúča používať u detí mladších ako 18 rokov vzhľadom na chýbajúce údaje o bezpečnosti a účinnosti.

Spôsob podávania

Valsartan HCT Teva sa môže užívať s jedlom alebo bez jedla a má sa podávať s vodou.

4.3 Kontraindikácie

- Precitlivenosť na valsartan, hydrochlórtiazid, iné deriváty sulfónamidov, sójový olej, arašidový olej alebo na ktorúkoľvek z pomocných látok uvedených v časti 6.1.
- Druhý a tretí trimester gravidity (pozri časti 4.4. a 4.6).
- Ťažká porucha funkcie pečene, biliárna cirhóza a cholestáza.
- Ťažká porucha funkcie obličiek (klírens kreatinínu < 30 ml/min), anúria.
- Refraktérna hypokaliémia, hyponatriémia, hyperkalciémia a symptomatická hyperurikémia.
- Súbežné užívanie Valsartanu HCT Teva s liekmi obsahujúcimi aliskirén u pacientov s diabetom mellitus alebo poruchou funkcie obličiek (rýchlosť glomerulárnej filtrácie (GFR) <60 ml/min/1,73m²) (pozri časti 4.5 a 5.1).

4.4 Osobitné upozornenia a opatrenia pri používaní

Zmeny elektrolytov v sére

Valsartan

Neodporúča sa súbežné používanie doplnkov draslíka, diuretík šetriacich draslík, náhrad solí s obsahom draslíka alebo iných liekov, ktoré môžu zvýšiť hladiny draslíka (heparín, atď.).

Podľa potreby sa odporúča monitorovanie hladiny draslíka.

Hydrochlortiazid

Pri liečbe tiazidovými diuretikami, vrátane hydrochlortiazidu, sa zaznamenala hypokaliémia.

Odporuča sa časté monitorovanie draslíka v sére.

Liečba tiazidovými diuretikami, vrátane hydrochlortiazidu sa spája s hyponatriémiou a hypochloremickou alkalózou. Tiazidy, vrátane hydrochlortiazidu, zvyšujú vylučovanie horčíka močom, čo môže spôsobiť hypomagneziemu. Tiazidové diuretiká znižujú vylučovanie vápnika. To môže viesť k hyperkalcémiu.

Tak ako u každého pacienta, ktorý dostáva diuretickú liečbu, vo vhodných intervaloch sa majú pravidelne stanovovať elektrolyty sére.

Pacienti s depléciou sodíka a/alebo objemu

U pacientov užívajúcich tiazidové diuretiká, vrátane hydrochlortiazidu, sa majú sledovať klinické príznaky nerovnováhy tekutín alebo elektrolytov.

U pacientov so závažnou depléciou sodíka a/alebo objemu, ako sú pacienti, ktorí dostávajú vysoké dávky diuretík, sa môže v zriedkavých prípadoch po začatí liečby Valsartanom HCT Teva objaviť symptomatická hypotenzia. Deplécia sodíka a/alebo objemu sa má upraviť pred začiatkom liečby Valsartanom HCT Teva.

Pacienti so závažným chronickým zlyhaním srdca alebo inými ochoreniami so stimuláciou systému renín-angiotenzín-aldosterón

U pacientov, ktorých funkcia obličiek môže závisieť od aktivity systému renín-angiotenzín-aldosterón (napr. pacienti so závažným kongestívnym zlyhaním srdca), liečba inhibítormi enzymu konvertujúceho angiotenzín (ACE) bola spojená s oligúriou a/alebo progresívnou azotémiou a v zriedkavých prípadoch s akútnym zlyhaním obličiek a/alebo smrťou. Vyšetrenie pacientov so srdcovým zlyhaním alebo po infarkte myokardu musí vždy zahrňať aj vyšetrenie funkcie obličiek. Použitie Valsartanu HCT Teva u pacientov s ľahkým chronickým zlyhaním srdca nebolo stanovené. Nemožno preto vylúčiť, že v dôsledku inhibície systému renín-angiotenzín-aldosterón môže aj podávanie Valsartanu HCT Teva súvisieť s poruchou funkcie obličiek. Valsartan HCT Teva sa u týchto pacientov nemá používať.

Stenóza renálnej artérie

Valsartan HCT Teva sa nemá používať na liečbu hypertenze u pacientov s unilaterálnou a bilaterálnou stenózou renálnej artérie alebo stenózou artérie solitárnej obličky, keďže sa u tejto skupiny pacientov môžu zvýšiť hladiny močoviny v krvi a hladiny kreatinínu v sére.

Primárny hyperaldosteronizmus

Pacienti s primárny hyperaldosteronizmom nemajú byť liečení Valsartanom HCT Teva, pretože ich renín-angiotenzínový systém nie je aktivovaný.

Stenóza aortálnej a mitrálnej chlopne, obstrukčná hypertrofická kardiomyopatia

Tak ako pri všetkých ostatných vazodilatanciách, osobitná opatrnosť je potrebná u pacientov, ktorí trpia aortálnou a mitrálnou stenózou alebo obstrukčnou hypertrofickou kardiomyopatiou (HOCM).

Porucha funkcie obličiek

U pacientov s poruchou funkcie obličiek s klírensom kreatinínu $\geq 30 \text{ ml/min}$ nie je potrebná žiadna úprava dávky (pozri časť 4.2). U pacientov s poruchou funkcie obličiek, ktorí užívajú Valsartan HCT Teva, sa odporúča pravidelné sledovanie draslíka v sére, kreatinínu a hladiny kyseliny močovej.

Transplantácia obličky

V súčasnosti nie sú skúsenosti s bezpečným použitím valsartanu/hydrochlortiazidu u pacientov, ktorým nedávno transplantovali obličku.

Porucha funkcie pečene

U pacientov s ľahkou až stredne ľahkou poruchou funkcie pečene bez cholestázy sa má Valsartan HCT Teva používať s opatrnosťou (pozri časti 4.2 a 5.2). Tiazidy sa majú používať s opatrnosťou

u pacientov s poruchou funkcie pečene alebo progresívnym ochorením pečene, keďže malé zmeny v rovnováhe tekutín a elektrolytov môžu urýchliť nástup hepatálnej kómy.

Anamnéza angioedému

U pacientov liečených valsartanom bol hlásený angioedém, vrátane opuchu hrtana a hlasiviek, ktorý spôsobil obstrukciu dýchacích ciest a/alebo opuch tváre, pier, hltana a/alebo jazyka. U niektorých z týchto pacientov sa v minulosti vyskytol angioedém pri užití iných liečív, vrátane inhibítarov ACE. Ak sa u pacienta vyskytne angioedém, liečba Valsartanom HCT Teva má byť okamžite ukončená a nemá byť opakovane začatá (pozri časť 4.8).

Intestinálny angioedém

U pacientov liečených antagonistami receptorov angiotenzínu II vrátane valsartanu bol hlásený intestinálny angioedém (pozri časť 4.8). U týchto pacientov sa vyskytla bolesť brucha, nauzea, vracanie a hnačka. Príznaky ustúpili po vysadení antagonistov receptorov angiotenzínu II. Ak je diagnostikovaný intestinálny angioedém, liečba valsartanom/hydrochlorotiazidom sa má prerušiť a má sa začať primerané sledovanie pacienta až do úplného vymiznutia príznakov.

Systémový lupus erythematosus

Pri používaní tiazidových diuretík, vrátane hydrochlortiazidu, bola hlásená exacerbácia alebo aktivácia systémového lupusu erythematosus.

Iné metabolické poruchy

Tiazidové diuretiká, vrátane hydrochlortiazidu, môžu zmeniť toleranciu glukózy a zvýšiť sérové hladiny cholesterolu, triglyceridov a kyseliny močovej. Možno bude potrebné upraviť dávkovanie inzulínu alebo perorálne podávaných antidiabetík u diabetických pacientov.

Tiazidy môžu znižovať exkréciu vápnika do moču a spôsobovať občasné a mierne zvýšenie vápnika v sére aj pri absencii známych porúch metabolizmu vápnika. Výrazná hyperkalcémia môže byť dôkazom základného ochorenia hyperparathyreoidizmu. Pred vyšetrením funkcie prištítnej žľazy sa majú tiazidy vysadiť.

Fotosenzitivita

Pri užívaní tiazidových diuretík boli hlásené prípady fotosenzitívnych reakcií (pozri časť 4.8). Ak sa počas liečby objaví fotosenzitívna reakcia, odporúča sa liečbu ukončiť. Ak sa považuje opäťovné podanie diureтика za nevyhnutné, odporúča sa chrániť exponované miesta pred slnkom alebo umelým UVA.

Gravidita

Liečba antagonistami receptorov angiotenzínu II (AIIRA) sa nemá začať počas gravidity. Ak sa nepretržitá liečba AIIRA považuje za nevyhnutnú, má sa liečba pacientok plánujúcich graviditu zmeniť na alternatívnu antihypertenznú liečbu, ktorá má potvrdený bezpečnostný profil pre používanie počas gravidity. Keď sa potvrdí gravidita, liečba AIIRA sa má okamžite ukončiť a ak je to potrebné, má sa začať alternatívna liečba (pozri časti 4.3 a 4.6).

Všeobecne

Opatrnosť je potrebná u pacientov s precitlivenosťou na iné antagonisty receptorov angiotenzínu II v anamnéze. Precitlivenosť na hydrochlortiazid je pravdepodobnejšia u pacientov s alergiami alebo astmou.

Choroidálna efúzia, akútnej myopatia a sekundárny akútnej glaukóm s uzavretým uhlom

Hydrochlortiazid, sulfónamid, je spájaný s idiosynkratickou reakciou vedúcou k choroidálnej efúzii s poruchou zorného poľa, akútnej tranzientnej myopii a akútnejmu glaukómu s uzavretým uhlom.

Príznaky zahŕňajú akútnej nástup zniženej zrakovej ostrosti alebo bolesť oka a zvyčajne sa vyskytujú do niekoľko hodín až jedného týždňa po prvom podaní lieku. Neliečený glaukóm s uzavretým uhlom môže viesť k trvalej strate zraku.

Primárnej liečbou je vysadenie hydrochlortiazidu tak rýchlo, ako je to možné. Je potrebné zvážiť okamžitú farmakologickú alebo chirurgickú liečbu pokiaľ vnútročný tlak zostáva nekontrolovaný.

Rizikové faktory pre vznik glaukómu s uzavretým uhlom môžu zahŕňať alergiu na sulfónamidy alebo penicilín v anamnéze.

Duálna inhibícia systému renín-angiotenzín-aldosterón (RAAS)

Preukázalo sa, že súbežné použitie inhibítorgov ACE, blokátorov receptorov angiotenzínu II alebo aliskirénu zvyšuje riziko hypotenzie, hyperkaliémie a zníženia funkcie obličiek (vrátane akútneho zlyhania obličiek). Duálna inhibícia RAAS kombinovaným použitím inhibítorgov ACE, blokátorov receptorov angiotenzínu II alebo aliskirénu sa preto neodporúča (pozri časti 4.5 a 5.1).

Ak sa liečba duálnej inhibíciou považuje za absolútne nevyhnutné, má sa podať iba pod dohľadom odborníka a u pacienta sa majú často a dôsledne kontrolovať funkcia obličiek, elektrolyty a krvný tlak. Inhibítorgy ACE a blokátorov receptorov angiotenzínu II sa nemajú súbežne používať u pacientov s diabetickou nefropatiou.“

Nemelanómová rakovina kože

V dvoch epidemiologických štúdiách vychádzajúcich z dánskeho národného onkologického registra (Danish National Cancer Registry) sa pozorovalo zvýšené riziko nemelanómovej rakoviny kože (nonmelanoma skin cancer, NMSC) [bazocelulárneho karcinómu (basal cell carcinoma, BCC) a skvamocelulárneho karcinómu (squamous cell carcinoma, SCC)] pri zvyšujúcej sa expozícii kumulatívnej dávke hydrochlórtiazidu (hydrochlorothiazide, HCTZ). Možným mechanizmom pre vznik NMSC môžu byť fotosenzibilizačné účinky HCTZ.

Pacientov užívajúcich HCTZ je potrebné informovať o riziku NMSC a odporučiť im, aby si pravidelne kontrolovali kožu kvôli možnému vzniku akýchkoľvek nových lézií a aby urýchlene nahľásili akýchkoľvek podozrivé kožné lézie. Pacientom je potrebné odporučiť možné preventívne opatrenia, ako je obmedzené vystavovanie sa slnečnému svetlu a UV lúčom a aby v prípade vystavenia sa slnečnému žiareniu používali primeranú ochranu s cieľom minimalizovať riziko kožnej rakoviny. Podozrivé kožné lézie je potrebné urýchlene vyšetriť, potenciálne aj histologickým vyšetrením biopsií. Použitie HCTZ bude možno potrebné prehodnotiť aj v prípade pacientov, u ktorých sa v minulosti vyskytla NMSC (pozri tiež časť 4.8).

Akútna respiračná toxicita

Po užíti hydrochlórtiazidu boli hlásené veľmi zriedkavé závažné prípady akútnej respiračnej toxicity vrátane syndrómu akútnej respiračnej tiesne (acute respiratory distress syndrome, ARDS). Plégmy edém sa zvyčajne rovinie do niekol'kých minút až hodín po užíti hydrochlórtiazidu. K počiatočným príznakom patria dýchavičnosť, horúčka, zhoršenie funkcie plég a hypotenzia. Ak existuje podозrenie na diagnózu ARDS, Valsartan HCT Teva sa má vysadiť a má sa poskytnúť vhodná liečba.

Hydrochlórtiazid sa nemá podávať pacientom, u ktorých sa v minulosti vyskytol ARDS po užíti hydrochlórtiazidu.

Pomocné látky

Laktóza

Pacienti so zriedkavými dedičnými problémami galaktózovej intolerancie, celkovým deficitom laktázy alebo glukózo-galaktózovou malabsorpciou nesmú užívať tento liek.

Lecitín

Ak je pacient precitlivený na arašídy alebo sóju, nemá používať tento liek.

Sodík

Tento liek obsahuje menej ako 1 mmol sodíka (23 mg) vo filmom obalenej tablete, t.j. v podstate zanedbateľne množstvo sodíka.

Valsartan HCT Teva 160/12,5 mg tiež obsahuje oranžovú žlt FCF (E110), ktorá môže spôsobiť hypersenzitívne reakcie.

4.5 Liekové a iné interakcie

Interakcie spojené s valsartanom aj hydrochlorotiazidom

Súbežné použitie sa neodporúča

Lítium

Počas súbežného používania lítia s ACE inhibítormi, antagonistami receptora angiotenzínu II alebo tiazidom, vrátane hydrochlórtiazidu, boli hlásené reverzibilné zvýšenia koncentrácií lítia v sére a toxicity. Keďže tiazidy znižujú obličkový klírens lítia, riziko toxickej účinkov lítia sa môže pri Valsartane HCT Teva pravdepodobne ďalej zvýšiť. Ak sa preukáže, že je táto kombinácia potrebná, odporúča sa dôkladné sledovanie hladín lítia v sére.

Súbežné použitie vyžadujúce opatrnosť

Iné antihypertenzíva

Valsartan HCT Teva môže zvýšiť účinok iných antihypertenzív (napr. guanetidínu, metyldopy, vazodilatancií, ACEI, ARB, betablokátorov, blokátorov kalciových kanálov a priamych inhibítordov renínu [DRI]).

Presorické amíny (napr. noradrenalin a adrenalín)

Je možná znížená odpoveď na presorické amíny. Klinický význam tohto účinku nie je dostatočne známy na to, aby sa vylúčilo ich použitie.

Nesteroidové protizápalové liečivá (NSAID, vrátane selektívnych inhibítordov COX-2, kyseliny acetylsalicylovej >3 g/deň), a neselektívnych NSAID

NSAID môžu oslabiť antihypertenzívny účinok antagonistov angiotenzínu II a hydrochlórtiazidu ak sa podávajú súbežne. Navyše, súbežné používanie Valsartanu HCT Teva a NSAID môže viesť k zhoršeniu funkcie obličiek a k zvýšeniu sérových hladín draslíka. Preto sa na začiatku liečby odporúča sledovanie funkcie obličiek, rovnako ako aj adekvátna hydratácia pacienta.

Interakcie spojené s valsartanom

Duálna inhibícia systému renín-angiotenzín-aldosterón (RAAS) s ARB, ACEI alebo aliskirénom

Údaje z klinických skúšaní ukázali, že duálna inhibícia systému renín-angiotenzín-aldosterón (RAAS) kombinovaným použitím inhibitorov ACE, blokátorov receptorov angiotenzínu II alebo aliskirénu sa spája s vyššou frekvenciou nežiaducich udalostí, ako sú hypotenzia, hyperkaliémia a znížená funkcia obličiek (vrátane akútneho zlyhania obličiek), v porovnaní s použitím látky ovplyvňujúcej RAAS v monoterapii (pozri časti 4.3, 4.4 a 5.1).

Súbežné použitie sa neodporúča

Diuretická šetriace draslík, doplnky draslíka, náhrady solí s obsahom draslíka a iné látky, ktoré môžu zvýšiť hladiny draslíka

Ak sa liek, ktorý ovplyvňuje hladiny draslíka, považuje za potrebný v kombinácii s valsartanom, odporúča sa sledovanie hladín draslíka v plazme.

Transportéry

In vitro údaje naznačujú, že valsartan je substrátom vychytávacích pečeňových transportérov OATP1B1/OATP1B3 a pečeňového efluxného transportéra MRP2. Klinický význam tohto nálezu je nejasný. Súbežné podávanie inhibítordov vychytávacích transportérov (napr. rifampicín, cyklosporín) alebo inhibítordov efluxných transportérov (napr. ritonavir) môže zvýšiť systémovú expozíciu na valsartan. Pri začatí alebo ukončovaní súbežného podávania uvedených liečiv je potrebná primeraná opatrnosť.

Žiadne interakcie

V liekových interakčných štúdiách s valsartanom sa nezistili klinicky významné liekové interakcie s valsartanom alebo s inými z nasledujúcich liečiv: cimetidín, warfarín, furosemid, digoxín, atenolol, indometacín, hydrochlortiazid, amlodipín, glibenklamid. Digoxín a indometacín môžu vzájomne spolupôsobiť s hydrochlortiazidom, ktorý je zložkou Valsartanu HCT Teva (pozri interakcie spojené s hydrochlortiazidom).

Interakcie spojené s hydrochlortiazidom

Súbežné užívanie vyžadujúce opatrnosť

Lieky ovplyvňujúce sérové hladiny draslika

Hypokaliémia vyvolaná hydrochlortiazidom môže byť ešte prehlbená súbežným užívaním kaliuretických diuretík, kortikosteroidov, laxatív, ACTH, amfotericínu, karbenoxolónu, penicilínu G, kyseliny salicylovej a derivátov).

Ak sa tieto lieky majú predpísat s kombináciou hydrochlortiazidu a valsartanu, odporúča sa sledovať hladinu draslika v plazme (pozri časť 4.4).

Lieky ktoré môžu vyvolat' torsades de pointes

Vzhľadom na riziko hypokaliémie sa hydrochlortiazid má podávať opatrne v spojení s liekmi, ktoré môžu vyvolat' torsades de pointes, hlavne s antiarytmikami triedy Ia a triedy III a s antipsychotikami.

Lieky ovplyvňujúce sérové hladiny sodíka

Hyponatriémia vyvolaná diuretikami môže byť potenciovaná s užívaním liekov ako sú antidepressíva, antipsychotiká, antiepileptiká, atď. Pri dlhodobom užívaní týchto liekov sa odporúča opatrnosť.

Srdcové glykozidy

Hypokaliémia alebo hypomagneziémia vyvolané tiazidmi sa môžu vyskytnúť ako nežiaduce udalosti napomáhajúce vzniku srdcových arytmíi vyvolaných srdcovými glykozidmi (pozri časť 4.4).

Soli vápnika a vitamín D

Podávanie tiazidových diuretík, vrátane hydrochlortiazidu, súbežne s vitamínom D alebo so soľami vápnika môže zosilniť zvýšenie vápnika v sére. Súbežné užívanie diuretík tiazidového typu so soľami vápnika môže zvyšovaním tubulárnej reabsorpcie vápnika zapríčiniť hyperkalcíemu u pacientov, ktorí majú predispozíciu pre hyperkalcíemu (napr. hyperparathyroidizmus, malignita alebo ochorenia spôsobené vitamínom D).

Antidiabetiká (perorálne antidiabetiká a inzulín)

Tiazidy môžu zmeniť glukózovú toleranciu. Môže byť potrebná úprava dávkowania antidiabetik. Metformín sa má užívať s opatrnosťou vzhľadom na riziko vzniku laktátovej acidózy vyvolanej možným funkčným zlyhaním obličiek pripisovaným hydrochlortiazidu.

Beta-blokátory a diazoxid

Súbežné používanie tiazidových diuretík, vrátane hydrochlortiazidu, s beta-blokátormi môže zvýšiť riziko hyperglykémie. Tiazidové diuretiká, vrátane hydrochlortiazidu, môžu zvýšiť hyperglykemický účinok diazoxidu.

Lieky používané na liečbu dny (probenecid, sulfipyrazón a allopurinol)

Môže byť potrebná úprava dávkowania uricosurík, keďže hydrochlortiazid môže zvyšovať hladinu sérovej kyseliny močovej. Môže byť potrebné zvýšiť dávkowanie probenecidu alebo sulfipyrazónu. Súbežné podávanie tiazidových diuretík, vrátane hydrochlortiazidu, môže zvýšiť výskyt reakcií z precipitivenosti na allopurinol.

Anticholinergiká a iné lieky ovplyvňujúce žalúdočnú motilitu

Biologická dostupnosť diuretík tiazidového typu sa môže zvýšiť anticholinergikami (napr. atropínom, biperidénom), zjavne pre zníženie gastrointestinálnej motility a rýchlosťi vyprázdnovania žaludka.

Naopak, je možné predpokladať, že prokinetiká ako cisaprid môžu biologickú dostupnosť diuretík tiazidového typu znížiť.

Amantadin

Tiazidy, vrátane hydrochlórtiazidu, môžu zvýšiť riziko nežiaducich účinkov spôsobených amantadínom.

Iónomeničové živice

Absorpcia tiazidových diuretík vrátane hydrochlórtiazidu je znížená cholestyramínom alebo cholestipolom. To môže mať za následok subterapeutický účinok tiazidových diuretík. Časové rozdelenie dávkowania hydrochlórtiazidu a živíc, napr. podanie hydrochlórtiazidu najmenej 4 pred alebo 4-6 hodín po podaní živíc však môže takúto interakciu minimalizovať.

Cytotoxické látky

Tiazidy, vrátane hydrochlórtiazidu, môžu znižovať renálnu exkréciu cytotoxických liečív(napr. cyklofosfamid, metotrexát) a zvyšovať ich myelosupresívne účinky.

Nedepolarizujúce relaxanciá kostrového svalstva (napr. tubokurarín)

Tiazidy, vrátane hydrochlórtiazidu, zvyšujú účinnosť relaxancií kostrového svalstva ako napr. derivátov kurare.

Cyklosporín

Súbežná liečba cyklosporínom môže zvýšiť riziko hyperurikémie a komplikácií súvisiacich s dnou.

Alkohol, anestetiká a sedatíva

Súbežné podávanie tiazidových diuretík s liečivami, ktoré tiež znižujú krvný tlak (napr. znižovaním centrálneho sympatikového tónu alebo priamym rozširovaním ciev) môžu potenciovať ortostatickú hypotenuziu.

Metyldopa

Ojedinelé prípady hemolytickej anémie sa vyskytli u pacientov, ktorí dostávali súbežne liečbu metyldopou a hydrochlórtiazidom.

Jódové kontrastné médiá

V prípade dehydratácie vyvolanej diuretikami hrozí riziko akútneho zlyhania obličiek, najmä pri vysokých dávkach jódových produktov. Pacienti majú byť pred podaním rehydratovaní.

4.6 Fertilita, gravidita a laktácia

Gravidita

Valsartan

Použitie antagonistov receptora angiotenzínu II (AIIRA) počas prvého trimestra gravidity sa neodporúča (pozri časť 4.4). Použitie AIIRA je počas druhého a tretieho trimestra gravidity kontraindikované (pozri časti 4.3 a 4.4).

Epidemiologické dôkazy týkajúce sa rizika teratogenity po expozícii ACE inhibítormi počas prvého trimestra gravidity neboli presvedčivé; mierne zvýšenie rizika však nemožno vylúčiť. Pokial' neexistujú žiadne kontrolované epidemiologické údaje o riziku spojenom s inhibítormi receptorov angiotenzínu II (AIIRA), pre túto skupinu liekov môže existovať rovnaké riziko. Pokial' sa pokračujúca liečba s AIIRA nepovažuje za nevyhnutnú, má sa liečba pacientok plánujúcich graviditu zmeniť na alternatívnu antihypertenzívnu liečbu, ktorá má potvrdený bezpečnostný profil pre používanie počas gravidity. Pri zistení gravidity treba liečbu AIIRA ihned' ukončiť a, ak je to vhodné, treba začať alternatívnu liečbu.

Je známe, že expozícia AIIRA počas druhého a tretieho trimestra gravidity vyvoláva fetotoxicitu u ľudí (znížená funkcia obličiek, oligohydramnión, spomalenie osifikácie lebky) a neonatálnu toxicitu (zlyhanie obličiek, hypotenzia, hyperkaliémia) (pozri tiež 5.3).

Pokial' došlo od druhého trimestra gravidity k expozícii AIIRA, odporúča sa ultrazvuková kontrola funkcie obličiek a lebky.

Dojčatá, ktorých matky užívali AIIRA, sa majú dôsledne sledovať pre hypotenziu (pozri tiež časť 4.3 a 4.4).

Hydrochlórtiazid

S používaním hydrochlórtiazidu počas gravidity, najmä počas prvého trimestra, sú obmedzené skúsenosti. Štúdie na zvieratách sú nedostatočné. Hydrochlórtiazid prechádza cez placentu. Na základe farmakologického mechanizmu účinku hydrochlórtiazidu môže jeho používanie počas druhého a tretieho trimestra oslabiť fetoplacentárnu perfúziu a môže vyvolať u plodu a novorodenca účinky ako sú žltačka, porucha elektrolytovej rovnováhy a trombocytopenia.

Dojčenie

Nie sú dostupné informácie o použití valsartanu počas dojčenia. Hydrochlórtiazid sa vylučuje do ľudského mlieka. Preto sa použitie Valsartanu HCT Teva počas dojčenia neodporúča. Vhodnejšie sú iné druhy liečby s lepšie stanovenými bezpečnostnými profilmami počas dojčenia, najmä pri dojčení novorodenca alebo predčasne narodeného dieťaťa.

4.7 Ovplyvnenie schopnosti viest' vozidlá a obsluhovať stroje

Neuskutočnili sa žiadne štúdie o účinkoch na schopnosť viest' vozidlá a obsluhovať stroje.

Pri vedení vozidiel a obsluhe strojov treba mať na pamäti, že sa môže príležitostne vyskytnúť závrat alebo ospanlivosť.

4.8 Nežiaduce účinky

Nežiaduce reakcie hlásené v klinických štúdiach a laboratórne nálezy vyskytujúce sa častejšie pri kombinácii valsartanu s hydrochlórtiazidom oproti placebo alebo v individuálnych hláseniach po uvedení na trh sú uvedené nižšie podľa triedy orgánových systémov. Počas liečby valsartanom/hydrochlórtiazidom sa môžu vyskytnúť nežiaduce účinky, o ktorých je známe, že sa vyskytujú pri jednotlivých zložkách podávaných samostatne, ale ktoré neboli pozorované v klinických štúdiach.

Nežiaduce liekové reakcie sú zoradené podľa frekvencie, najčastejšie ako prvé, pomocou nasledujúcej konvencie: veľmi časté ($\geq 1/10$); časté ($\geq 1/100$ až $< 1/10$); menej časté ($\geq 1/1\ 000$ až $< 1/100$); zriedkavé ($\geq 1/10\ 000$ až $< 1/1\ 000$); veľmi zriedkavé ($< 1/10\ 000$), neznáme (z dostupných údajov). V rámci jednotlivých skupín frekvencií sú nežiaduce účinky usporiadane v poradí klesajúcej závažnosti.

Tabuľka 1. Frekvencia nežiaducich reakcií u valsartanu/hydrochlórtiazidu

Poruchy metabolismu a výživy

Menej časté dehydratácia

Poruchy nervového systému

Menej časté parestézia
Veľmi zriedkavé závrat
Neznáme synkopa

Poruchy oka

Menej časté rozmazané videnie

Poruchy ucha a labyrintu

Menej časté	tinnitus
Poruchy ciev	
Menej časté	hypotenzia
Poruchy dýchacej sústavy, hrudníka a mediastína	
Menej časté	kašeľ
Neznáme	nekardiogénny edém plúc
Poruchy gastrointestinálneho traktu	
Veľmi zriedkavé	hnačka
Poruchy kostrovej a svalovej sústavy a spojivového tkaniva	
Menej časté	myalgia
Veľmi zriedkavé	artralgia
Poruchy obličiek a močových ciest	
Neznáme	porucha funkcie obličiek
Celkové poruchy a reakcie v mieste podania	
Menej časté	únavu
Laboratórne a funkčné vyšetrenia	
Neznáme	zvýšená kyselina močová v sére, zvýšený bilirubín a kreatinín v sére, hypokaliémia, hyponatriémia, zvýšená hladina močovinového dusíka v krvi, neutropénia

Ďalšie informácie o jednotlivých zložkách

Nežiaduce účinky hlásené v minulosti v súvislosti s niektorou z jednotlivých zložiek môžu byť potenciálnymi nežiaducimi účinkami Valsartanu HCT Teva, dokonca aj vtedy, keď neboli pozorované v klinických štúdiach alebo po uvedení lieku na trh.

Tabuľka 2. Frekvencia nežiaducich účinkov valsartanu

Poruchy krvi a lymfatického systému

Neznáme	znižená hladina hemoglobínu, pokles hematokritu, trombocytopénia
---------	--

Poruchy imunitného systému

Neznáme	iné hypersenzitívne/alergické reakcie, vrátane sérovej choroby
---------	--

Poruchy metabolizmu a výživy

Neznáme	zvýšený draslík v sére, hyponatriémia
---------	---------------------------------------

Poruchy ucha a labyrintu

Menej časté	
-------------	--

Poruchy ciev

Neznáme	vaskulítida
---------	-------------

Poruchy gastrointestinálneho traktu

Menej časté	bolest' brucha
Veľmi zriedkavé	intestinálny angioedém

Poruchy pečene a žľcových ciest

Neznáme	zvýšenie hodnôt funkcie pečene
---------	--------------------------------

Poruchy kože a podkožného tkaniva

Neznáme	angioedém, bulózna dermatitída vyrážka, svrbenie
---------	--

Poruchy obličiek a močových ciest

Neznáme	zlyhanie obličiek
---------	-------------------

Tabuľka 3. Frekvencia nežiaducich účinkov hydrochlórtiazidu

Hydrochlórtiazid sa vo veľkej miere predpisoval mnoho rokov, často vo vyšších dávkach ako sú dávky podávané vo Valsartane HCT Teva. U pacientov liečených monoterapiou tiazidovými diuretikami, vrátane hydrochlórtiazidu, boli hlásené nasledujúce nežiaduce reakcie.

Benígne a malígne nádory, vrátane nešpecifikovaných novotvarov (cysty a polypy)

Neznáme nemelanómová rakovina kože (bazocelulárny karcinóm a skvamocelulárny karcinóm)

Poruchy krvi a lymfatického systému

Zriedkavé trombocytopénia niekedy s purpourou
agranulocytóza, leukopénia, hemolytická anémia,
útlm kostnej drene

Veľmi zriedkavé aplastická anémia

Poruchy imunitného systému

Veľmi zriedkavé hypersenzitívne reakcie

Poruchy metabolizmu a výživy

Veľmi časté hypokaliémia, zvýšené hladiny tukov v krvi (najmä pri vyšších dávkach)

Časté hyponatriémia, hypomagneziémia, hyperurikémia
Zriedkavé hyperkalciémia, hyperglykémia, glykozúria a zhoršenie metabolického stavu diabetu

Veľmi zriedkavé hypochloremická alkalóza

Psychické poruchy

Zriedkavé depresia, poruchy spánku

Poruchy nervového systému

Zriedkavé bolesť hlavy, závraty, parestézia

Poruchy oka

Zriedkavé zhoršenie zraku

Neznáme choroidálna efúzia, akútne glaukom s uzavretým uhlom, akútna myopia

Poruchy srdca a srdečovej činnosti

Zriedkavé srdcové arytmie

Poruchy ciev

Časté posturálna hypotenzia

Poruchy dýchacej sústavy, hrudníka a mediastína

Veľmi zriedkavé syndróm akútnej respiračnej tiesne (ARDS) (pozri časť 4.4)

Poruchy gastrointestinálneho traktu

Časté strata chute do jedla, slabá nauzea a vracanie

Zriedkavé zápcha, neprijemné pocity v žalúdku a črevách, hnačka pankreatítida

Poruchy pečene a žlčových ciest

Zriedkavé intrahepatálna cholestáza alebo žltačka

Poruchy obličiek a močových ciest

Neznáme dysfunkcia obličiek, akútne zlyhanie obličiek

Poruchy kože a podkožného tkaniva

Časté urticária a iné druhy vyrážok

Zriedkavé fotosenzibilizácia

Veľmi zriedkavé nekrotizujúca vaskulítida a toxicá epidermálna nekrolýza, kožné reakcie podobné lupus erythematozus, reaktivácia kožného lupus erythematosus

Neznáme erythema multiforme

Celkové poruchy a reakcie v mieste podania

Neznáme pyrexia, asténia

Poruchy kostrovej a svalovej sústavy a spojivového tkaniva

Neznáme svalové spazmy

Poruchy reprodukčného systému a prsníkov

Časté impotencia

Opis vybraných nežiaducich reakcií

Nemelanómová rakovina kože: Na základe dostupných údajov z epidemiologických štúdií sa pozorovala súvislosť medzi HCTZ a NMSC v závislosti od kumulatívnej dávky (pozri tiež časti 4.4 a 5.1).

Hlásenie podozrení na nežiaduce reakcie

Hlásenie podozrení na nežiaduce reakcie po registrácii lieku je dôležité. Umožňuje priebežné monitorovanie pomeru prínosu a rizika lieku. Od zdravotníckych pracovníkov sa vyžaduje, aby hlásili akékoľvek podозrenia na nežiaduce reakcie na národné centrum hlásenia uvedené v [Prílohe V](#).

4.9 Predávkovanie

Symptómy

Predávkovanie valsartanom môže mať za následok výraznú hypotenziu, ktorá môže viesť ku poruchám vedomia, obeholovému kolapsu a/alebo šoku. Okrem toho sa následkom predávkowania hydrochlórtiazidovou zložkou môžu objaviť aj nasledujúce príznaky a prejavy: nauzea, ospanlivosť, hypovolémia a porucha elektrolytov so srdcovou arytmiou a svalovými krčmi.

Liečba

Terapeutické opatrenia závisia od času požitia a typu a závažnosti symptómov, pričom prvoradé je zabezpečiť stabilizáciu obehového systému.

Ak dôjde k hypotenzii, pacienta je potrebné uložiť na chrbát a urýchliene mu doplniť tekutiny a soli. Valsartan sa nedá odstrániť hemodialýzou pre jeho silnú väzbu na plazmu, zatiaľ čo odstránenie hydrochlortiazidu sa dosiahne dialýzou.

5. FARMAKOLOGICKÉ VLASTNOSTI

5.1 Farmakodynamické vlastnosti

Farmakoterapeutická skupina: Látky pôsobiace na systém renín-angiotenzín, blokátory receptorov angiotenzínu II (ARB) a diuretiká, valsartan a diuretiká; ATC kód: C09DA03.

Valsartan/hydrochlórtiazid

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, aktívne kontrolovanej štúdii sa u pacientov s nedostatočnou reguláciou hydrochlórtiazidom 12,5 mg zaznamenal výrazne vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlórtiazidu 80 mg/12,5 mg (14,9/11,3 mmHg), v porovnaní s hydrochlórtiazidom 12,5 mg (5,2/2,9 mmHg) a hydrochlórtiazidom 25 mg (6,8/5,7 mmHg). Navyše, výrazne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles \geq 10 mmHg) na valsartan/hydrochlórtiazid 80 mg/12,5 mg (60 %) v porovnaní s hydrochlórtiazidom 12,5 mg (25 %) a hydrochlórtiazidom 25 mg (27 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, aktívne kontrolovanej štúdie sa u pacientov s nedostatočnou reguláciou valsartanom 80 mg zaznamenal výrazne vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 80 mg/12,5 mg (9,8/8,2 mmHg), v porovnaní s valsartanom 80 mg (3,9/5,1 mmHg) a valsartanom 160 mg (6,5/6,2 mmHg). Navyše, výrazne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles ≥10 mmHg) na valsartan/hydrochlortiazid 80 mg/12,5 mg (51%) v porovnaní s valsartanom 80 mg (36 %) a valsartanom 160 mg (37 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, placebom kontrolovanej štúdii s faktoriálovým usporiadaním porovnávajúcim rôzne kombinácie dávok valsartanu/hydrochlórtiazidu a ich komponentov, sa zaznamenal výrazne vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlórtiazidu 80 mg/12,5 mg (16,5/11,8 mmHg) v porovnaní s placebom

(1,9/4,1 mmHg) a hydrochlortiazidom 12,5 mg (7,3/7,2 mmHg) aj valsartanom 80 mg (8,8/8,6 mmHg). Navyše, výrazne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles ≥ 10 mmHg) na kombináciu valsartanu/hydrochlortiazidu 80 mg/12,5 mg (64 %) v porovnaní s placeboom (29 %) a hydrochlortiazidom (41 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, aktívne kontrolovanej štúdii sa u pacientov s nedostatočnou reguláciou hydrochlortiazidom 12,5 mg zaznamenal vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160/12,5 mg (12,4/7,5 mmHg) v porovnaní s hydrochlortiazidom 25 mg (5,6/2,1 mmHg). Navyše, výrazne vyššie percento pacientov odpovedalo (TK <140/90 mmHg alebo pokles STK ≥ 20 mmHg alebo pokles DTK ≥ 10 mmHg) na valsartan/hydrochlortiazid 160 mg/12,5 mg (50 %) v porovnaní s hydrochlortiazidom 25 mg (25 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, aktívne kontrolovanej štúdii sa u pacientov s nedostatočnou reguláciou valsartanom 160 mg, pozorovalo výrazné zníženie priemerného systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/25 mg (14,6/11,9 mmHg) a pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/12,5 mg (12,4/10,4 mmHg) v porovnaní s valsartanom 160 mg (8,7/8,8 mmHg). Rozdiel v poklese TK medzi dávkami 160 mg/25 mg a 160 mg/12,5 mg dosiahol štatistickú významnosť. Navyše, významne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles ≥ 10 mmHg) na valsartan/hydrochlortiazid 160 mg/25 mg (68 %) a 160 mg/12,5 mg (62 %) v porovnaní s valsartanom 160 mg (49 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, placeboom kontrolovanej štúdii s faktoriálovým usporiadaním porovnávajúcim rôzne kombinácie dávok valsartanu/hydrochlortiazidu a ich komponentov, sa zaznamenal výrazne vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/12,5 mg (17,8/13,5 mmHg) a 160 mg/25 mg (22,5/15,3 mmHg) v porovnaní s placeboom 1,9/4,1 mmHg) a príslušnými monoterapiami, t.j., hydrochlortiazidom 12,5 mg (7,3/7,2 mmHg), hydrochlortiazidom 25 mg (12,7/9,3 mmHg) a valsartanom 160 mg (12,1/9,4 mmHg).

Navyše, významne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles ≥ 10 mmHg) na kombináciu valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/25 mg (81 %) a valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/12,5 mg (76 %) v porovnaní s placeboom (29 %) a príslušnými monoterapiami, t.j., hydrochlortiazidom 12,5 mg (41 %), hydrochlortiazidom 25 mg (54 %) a valsartanom 160 mg (59 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, aktívne kontrolovanej štúdii sa u pacientov s nedostatočnou reguláciou hydrochlortiazidom 12,5 mg zaznamenal vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160/12,5 mg (12,4/7,5 mmHg) v porovnaní s hydrochlortiazidom 25 mg (5,6/2,1 mmHg). Navyše, výrazne vyššie percento pacientov odpovedalo (TK <140/90 mmHg alebo pokles STK ≥ 20 mmHg alebo pokles DTK ≥ 10 mmHg) na valsartan/hydrochlortiazid 160 mg/12,5 mg (50 %) v porovnaní s hydrochlortiazidom 25 mg (25 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, aktívne kontrolovanej štúdii sa u pacientov s nedostatočnou reguláciou valsartanom 160 mg, pozorovalo výrazné zníženie priemerného systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/25 mg (14,6/11,9 mmHg) a pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/12,5 mg (12,4/10,4 mmHg) v porovnaní s valsartanom 160 mg (8,7/8,8 mmHg). Rozdiel v poklese TK medzi dávkami 160 mg/25 mg a 160 mg/12,5 mg dosiahol štatistickú významnosť. Navyše, významne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles ≥ 10 mmHg) na valsartan/hydrochlortiazid 160 mg/25 mg (68 %) a 160 mg/12,5 mg (62 %) v porovnaní s valsartanom 160 mg (49 %).

V dvojito zaslepenej, randomizovanej, placeboom kontrolovanej štúdii s faktoriálovým usporiadaním porovnávajúcim rôzne kombinácie dávok valsartanu/hydrochlortiazidu a ich komponentov, sa zaznamenal výrazne vyšší priemerný pokles systolického/diastolického TK pri kombinácii valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/12,5 mg (17,8/13,5 mmHg) a 160 mg/25 mg (22,5/15,3 mmHg) v porovnaní s placeboom 1,9/4,1 mmHg) a príslušnými monoterapiami, t.j., hydrochlortiazidom

12,5 mg (7,3/7,2 mmHg), hydrochlortiazidom 25 mg (12,7/9,3 mmHg) a valsartanom 160 mg (12,1/9,4 mmHg).

Navyše, významne vyššie percento pacientov odpovedalo (diastolický TK <90 mmHg alebo pokles ≥10 mmHg) na kombináciu valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/25 mg (81 %) a valsartanu/hydrochlortiazidu 160 mg/12,5 mg (76 %) v porovnaní s placebo (29 %) a príslušnými monoterapiami, t.j., hydrochlortiazidom 12,5 mg (41 %), hydrochlortiazidom 25 mg (54 %) a valsartanom 160 mg (59 %).

V kontrolovaných klinických štúdiách s valsartanom + hydrochlortiazidom sa vyskytol pokles draslíka v sére závislý od dávky. Zníženie draslíka v sére sa vyskytovalo častejšie u pacientov, ktorí dostávali 25 mg hydrochlortiazidu, než u tých, ktorí dostávali 12,5 mg hydrochlortiazidu. V kontrolovaných klinických skúšaniach s valsartanom/hydrochlortiazidom bolo zníženie hladiny draslíka vyvolané hydrochlortiazidom zmiernené šetrením draslíka účinkom valsartanu.

V súčasnosti nie sú známe priaznivé účinky valsartanu v kombinácii s hydrochlortiazidom na kardiovaskulárnu mortalitu a morbiditu. Epidemiologické štúdie ukázali, že dlhodobá liečba hydrochlortiazidom znižuje riziko kardiovaskulárnej mortality a morbidity.

Valsartan

Valsartan je perorálne účinný a špecifický antagonist receptorov angiotenzínu II (Ang II). Pôsobí selektívne na podtyp receptora AT₁, ktorý zodpovedá za známe účinky angiotenzínu II. Zvýšené plazmatické hladiny angiotenzínu II po blokáde receptora AT₁ valsartanom môžu stimulovať neblokovaný receptor AT₂, čo zjavne vyvažuje účinok receptora AT₁. Valsartan nemá žiadnu čiastočnú agonistickú aktivitu na receptore AT₁ a má mnohonásobne (asi 20 000-krát) väčšiu afinitu k receptoru AT₁ ako k receptoru AT₂. Nie je známe, či valsartan viaže alebo blokuje iné hormonálne receptory alebo iónové kanály, o ktorých a vie, že sú dôležité pre kardiovaskulárnu reguláciu.

Valsartan neinhibuje ACE, známy tiež ako kinináza II, ktorý konvertuje angiotenzín I na angiotenzín II a rozkladá bradykinín. Keďže neexistuje žiadny účinok na ACE a žiadna potenciácia bradykinínu ani substancie P, je nepravdepodobné, že by antagonisti angiotenzínu II súviseli s kašľom.

V klinických skúšaniach, keď sa valsartan porovnával s ACE inhibítorm, sa suchý kašeľ vyskytoval výrazne zriedkavejšie ($P<0,05$) u pacientov liečených valsartanom ako u tých, ktorí sa liečili ACE inhibítorm (2,6 % oproti 7,9 %). V klinickom skúšaní na pacientoch s anamnézou suchého kašľa počas liečby ACE inhibítorm malo kašeľ 19,5% zúčastnených osôb liečených valsartanom a 19,0 % liečených tiazidovým diuretikom v porovnaní so 68,5 % osôb liečených ACE inhibítorm ($P<0,05$).

Podávanie valsartanu pacientom s hypertensiou spôsobuje pokles krvného tlaku bez ovplyvnenia tepovej frekvencie. Antihypertenzný účinok pretrváva 24 hodín po podaní dávky. U väčšiny pacientov nastupuje antihypertenzný účinok po podaní jednorazovej perorálnej dávky v priebehu 2 hodín a maximálne zníženie krvného tlaku sa dosiahne v priebehu 4-6 hodín. Počas opakovaného podávania sa maximálne zníženie krvného tlaku akoukoľvek dávkou všeobecne dosahuje do 2-4 týždňov a udržiava sa počas dlhodobej liečby. V kombinácii s hydrochlortiazidom sa dosiahne ďalšie významné zníženie krvného tlaku.

Náhle vysadenie valsartanu nebolo spojené s rebound fenoménom hypertenzie (syndróm náhleho vysadenia), ani ďalšími nežiaducimi klinickými udalosťami.

U hypertenzných pacientov s diabetom typu 2 a mikroalbuminúriou sa preukázalo, že valsartan znižoval vylučovanie albumínu močom. Štúdia MARVAL (Micro Albuminuria Reduction with Valsartan) hodnotila znižovanie vylučovania albumínu močom (UAE) valsartanom (80–160 mg/raz denne) oproti amlodipínu (5–10 mg/raz denne) u 332 pacientov s diabetom typu 2 (priemerný vek: 58 rokov; 265 mužov) s mikroalbuminúriou (valsartan: 58 µg/min; amlodipín: 55,4 µg/min), normálnym alebo vysokým krvným tlakom a zachovanou funkciou obličiek (kreatinín v krvi <120 µmol/l). Po 24 týždňoch sa UAE znižilo ($p<0,001$) o 42% ($-24,2 \mu\text{g}/\text{min}$; 95 % IS: $-40,4$ až $-19,1$) pri valsartane a asi o 3% ($-1,7 \mu\text{g}/\text{min}$; 95 % IS: $-5,6$ až $14,9$) pri amlodipíne, napriek podobnej miere zníženia krvného tlaku v oboch skupinách. Štúdia zníženia proteinúrie valsartanom DROP (Diovan Reduction of Proteinuria) ďalej skúmala účinnosť valsartanu pri znížení UAE u 391 hypertenzných pacientov (BP = 150/88 mmHg) s diabetom typu 2, albuminúriou (priemer =

102 µg/min; 20–700 µg/min) a zachovanou funkciou obličiek (priemerný kreatinín v sére = 80 µmol/l). Pacienti boli randomizovaní na jednu z 3 dávok valsartanu (160, 320 a 640 mg/raz denne) a liečení 30 týždňov. Cieľom štúdie bolo stanovenie optimálnej dávky valsartanu na zníženie UAE u hypertenzných pacientov s diabetom typu 2. Po 30 týždňoch bola percentuálna zmena UAE oproti východiskovej hodnote významne znížená o 36 % pri 160 mg valsartanu (95 % IS: 22 až 47 %), a o 44 % pri 320 mg valsartanu (95 % IS: 31 až 54 %). Záverom štúdie bolo, že 160–320 mg valsartanu u hypertenzných pacientov s diabetom typu 2 vyvolalo klinicky významné zníženie UAE.

Iné: Duálna blokáda systému renín-angiotenzín-aldosterón (RAAS)

Dve rozsiahle randomizované, kontrolované klinické skúšania (ONTARGET (ONgoing Telmisartan Alone and in combination with Ramipril Global Endpoint Trial) a VA NEPHRON-D (The Veterans Affairs Nephropathy in Diabetes)) skúmali použitie kombinácie inhibítora ACE a blokátora receptorov angiotenzínu II.

Skúšanie ONTARGET sa vykonalо u pacientov s kardiovaskulárnym alebo cerebrovaskulárnym ochorením v anamnéze, alebo u pacientov s diabetes mellitus 2. typu, u ktorých sa preukázalo poškodenie cielových orgánov. Skúšanie VA NEPHRON-D sa vykonalо u pacientov s diabetes mellitus 2. typu a diabetickou nefropatiou.

Tieto skúšania neukázali významný priaznívý účinok na renálne a/alebo kardiovaskulárne ukazovatele a mortalitu, zatiaľ čo v porovnaní s monoterapiou sa pozorovalo zvýšené riziko hyperkaliémie, akútneho poškodenia obličiek a/alebo hypotenzie. Vzhľadom na podobné farmakodynamické vlastnosti sú tieto výsledky relevantné aj pre ostatné inhibítory ACE a blokátory receptorov angiotenzínu II.

Inhibítory ACE a blokátory receptorov angiotenzínu II sa preto nemajú používať súbežne u pacientov s diabetickou nefropatiou.

Skúšanie ALTITUDE (Aliskiren Trial in Type 2 Diabetes Using Cardiovascular and Renal Disease Endpoints) bolo navrhnuté na otestovanie prínosu pridania aliskirénu k štandardnej liečbe inhibítorm ACE alebo blokátorom receptorov angiotenzínu II u pacientov s diabetes mellitus 2. typu a chronickým ochorením obličiek, kardiovaskulárnym ochorením, alebo oboma ochoreniami. Skúšanie bolo predčasne ukončené pre zvýšené riziko nežiaducich udalostí. V skupine aliskirénu bolo viac úmrtí z kardiovaskulárnej príčiny a cievnych mozkových príhod ako v skupine placebo a v skupine aliskirénu boli častejšie hlásené sledované nežiaduce udalosti a závažné nežiaduce udalosti (hyperkaliémia, hypotenzia a renálna dysfunkcia) ako v skupine placebo.

Hydrochlortiazid

Miesto účinku tiazidových diuretík je primárne v distálnom stočenom kanáliku obličiek. Ukázalo sa, že v kóre obličiek sa nachádza receptor s vysokou afinitou, ktorý je primárny väzbovým miestom pôsobenia tiazidových diuretík a inhibície transportu NaCl v distálnom stočenom kanáliku. Spôsob účinku tiazidov spočíva v inhibícii symportéra Na^+Cl^- , pravdepodobne kompetíciou o väzbové miesto Cl^- , čo vedie k ovplyvneniu mechanizmov reabsorpcie elektrolytov, a to priamo zvýšením vylučovania sodíka a chloridu v približne rovnakom rozsahu, a týmto diuretickej účinkom nepriamo znížujú objem plazmy, s následným znížením plazmatickej aktivity renínu, sekrécie aldosterónu a strát draslíka močom a zníženie hladín sérového draslíka. Spojenie renínu a aldosterónu je sprostredkovane angiotenzínom II, a preto je pri súbežnom podávaní valsartanu zníženie hladín sérového draslíka menej výrazné ako bolo pozorované pri monoterapii hydrochlortiazidom.

Nemelanómová rakovina kože

Na základe dostupných údajov z epidemiologických štúdií sa pozorovala súvislosť medzi HCTZ a NMSC v závislosti od kumulatívnej dávky. Jedna štúdia zahŕňala populáciu, v ktorej sa vyskytlo 71 533 prípadov BCC a 8 629 prípadov SCC, čo zodpovedalo 1 430 833 a 172 462 kontrolám populácie. Používanie vysokých dávok HCTZ ($\geq 50\ 000$ mg kumulatívne) súviselo s upravenou OR (Odds Ratio) 1,29 (95 % IS: 1,23 – 1,35) pre BCC a 3,98 (95 % IS: 3,68 – 4,31) pre SCC. V prípade BCC aj SCC sa pozoroval zjavný vzťah medzi odpovedou a kumulatívou dávkou. V ďalšej štúdii sa preukázala možná súvislosť medzi rakoviniu pier (SCC) a vystavením HCTZ: 633 prípadov rakoviny pier zodpovedalo 63 067 kontrolám populácie s použitím stratégie vzorkovania riziko-súbor. Preukázal sa vzťah odpovede a kumulatívnej dávky s upravenou OR 2,1 (95 % IS: 1,7 – 2,6), ktorá sa zvýšila na OR 3,9 (3,0 – 4,9) pre používanie vysokých dávok ($\sim 25\ 000$ mg) a OR 7,7 (5,7 – 10,5) pre najvyššiu kumulatívnu dávku ($\sim 100\ 000$ mg) (pozri aj časť 4.4).

5.2 Farmakokinetické vlastnosti

Valsartan/hydrochlórtiazid

Systémová dostupnosť hydrochlórtiazidu je pri súbežnom podaní s valsartanom znížená asi o 30%. Kinetika valsartanu nie je výrazne ovplyvnená súbežným podaním hydrochlórtiazidu. Táto pozorovaná interakcia nemá žiadny vplyv na kombinované použitie valsartanu a hydrochlórtiazidu, pretože kontrolované klinické skúšania dokázali jednoznačný antihypertenzný účinok, a to väčší ako pri monoterapii alebo pri placebe.

Valsartan

Absorpcia

Po perorálnom podaní samotného valsartanu sa maximálne koncentrácie valsartanu v plazme dosahujú za 2–4 hodiny. Priemerná absolútна biologická dostupnosť je 23 %. Jedlo znižuje expozíciu valsartanu (meranú ako AUC) asi o 40 % a maximálnu koncentráciu v plazme (C_{max}) asi o 50 %, hoci asi 8 hodín po podaní sú koncentrácie valsartanu v plazme podobné v skupinách, ktoré ho užili s jedlom a nalačno. Toto zníženie AUC však nesprevádza klinicky významné zníženie terapeutického účinku, a valsartan sa preto môže podávať s jedlom alebo bez jedla.

Distribúcia

Rovnovážny distribučný objem valsartanu po intravenóznom podaní je asi 17 litrov, čo naznačuje, že sa valsartan do tkanív významne nedistribuuje. Vysoký podiel valsartanu sa viaže na bielkoviny séra (94–97 %), predovšetkým na sérový albumín.

Biotransformácia

Valsartan vo veľkej miere nepodlieha biotransformácii, keďže asi len 20 % dávky sa vyskytuje vo forme metabolítov. V plazme sa identifikoval hydroxymetabolit v nízkych koncentráciách (menej ako 10% AUC valsartanu). Tento metabolit nie je farmakologicky aktívny.

Eliminácia

Valsartan preukazuje multiexponenciálnu kinetiku rozkladu ($t_{1/2\alpha} < 1$ h a $t_{1/2\beta}$ okolo 9 h). Valsartan sa eliminuje predovšetkým stolicou (asi 83 % dávky) a močom (asi 13 % dávky), hlavne ako nezmenený liek. Po intravenóznom podaní je plazmatický klírens valsartanu asi 2 l/h a obličkový klírens je 0,62 l/h (asi 30 % celkového klírensu). Polčas valsartanu je 6 hodín.

Hydrochlórtiazid

Absorpcia

Absorpcia hydrochlórtiazidu po perorálnom podaní je rýchla (t_{max} asi 2 h). V rozsahu terapeutických dávok je zvyšovanie priemernej AUC lineárne a úmerné dávke.

Vplyv jedla na absorpciu hydrochlórtiazidu (ak vôbec existuje) má malý klinický význam. Absolútна biologická dostupnosť hydrochlórtiazidu po perorálnom podaní je 70 %.

Distribúcia

Zdanlivý distribučný objem je 4-8 l/kg.

Cirkulujúci hydrochlórtiazid sa viaže na sérové bielkoviny (40 -70 %), najmä na sérový albumín. Hydrochlórtiazid sa tiež kumuluje v erytrocytoch, v hladine približne o 3-krát vyššej ako v plazme.

Eliminácia

Hydrochlórtiazid sa vylučuje prevažne v nezmenenej forme. V terminálnej eliminačnej fáze sa z plazmy vylučuje s eliminačným polčasom v priemere za 6 až 15 hodín. Po opakovanom podávaní hydrochlórtiazidu sa kinetika nemení a akumulácia je minimálna, keď sa podáva raz denne. Viac ako >95% absorbovanej dávky sa vylúči ako nezmenená látka močom. Obličkový klírens sa skladá z pasívnej filtrace a aktívnej sekrecie do renálneho tubulu.

Osobitné skupiny

Starší pacienti

U niektorých starších osôb sa pozorovala o niečo vyššia systémová expozícia valsartanu v porovnaní s mladými osobami; neprekázal sa však žiadny klinický význam tohto zistenia. Obmedzené údaje naznačujú, že systémový klírens hydrochlórtiazidu je nižší aj u zdravých aj u hypertenzných starších osôb v porovnaní s mladými zdravými dobrovoľníkmi.

Porucha funkcie obličiek

U pacientov s rýchlosťou glomerulárnej filtrácie (GFR) 30-70 ml/min nie je potrebná úprava odporúčaných dávok Valsartanu HCT Teva.

Nie sú dostupné žiadne údaje o Valsartane HCT Teva u pacientov so závažnou poruchou funkcie obličiek (GRF < 30 ml/min) a u dialyzovaných pacientov. Valsartan sa vo vysokej miere viaže na plazmatické bielkoviny a z organizmu sa nedá odstrániť dialýzou, zatiaľ čo odstránenie hydrochlórtiazidu možno dosiahnuť dialýzou.

Pri poruche funkcie obličiek sú priemerné hodnoty maximálnej plazmatickej koncentrácie a AUC hydrochlórtiazidu zvýšené a rýchlosť exkrécie močom znížená. U pacientov s miernou až stredne ľažkou poruchou funkcie obličiek sa pozoroval 3-násobný nárast AUC hydrochlórtiazidu. U pacientov s ľažkou poruchou funkcie obličiek sa pozoroval 8-násobný nárast AUC hydrochlórtiazidu. Hydrochlórtiazid je u pacientov s ľažkým poškodením funkcie obličiek kontraindikovaný (pozri časť 4.3).

Porucha funkcie pečene

Vo farmakokinetickej štúdii u pacientov s ľahkou (n=6) až stredne ľažkou (n=5) poruchou funkcie pečene bola expozícia valsartanu približne dvojnásobne vyššia v porovnaní so zdravými dobrovoľníkmi (pozri časti 4.2 a 4.4).

Nie sú k dispozícii údaje o použíti valsartanu u pacientov s ľažkou poruchou funkcie pečene (pozri časť 4.3). Ochorenie pečene signifikantne neovplyvňuje farmakokinetiku hydrochlórtiazidu.

5.3 Predklinické údaje o bezpečnosti

Potenciálna toxicita kombinácie valsartanu a hydrochlórtiazidu po perorálnom podaní sa skúmala u potkanov a kozmáčov (opíc) v štúdiach trvajúcich až šesť mesiacov. Nevyskytli sa žiadne nálezy, ktoré by vylučovali použitie terapeutických dávok u človeka.

Zmeny vyvolané kombináciou v štúdiách chronickej toxicity boli s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobené zložkou valsartanu. Toxikologickým cieľovým orgánom boli obličky, pričom reakcia bola výraznejšia u kozmáčov ako u potkanov. Používanie kombinácie viedlo k poškodeniu obličiek (nephropatia s bazofiliou tubulov, zvýšenie plazmatických hladín močoviny, zvýšenie plazmatických hladín kreatinínu a sérového draslíka, zvýšenie objemu moču a množstva elektrolytov v moči, a to u potkanov od dávky 30 mg/kg/deň valsartanu + 9 mg/kg/deň hydrochlórtiazidu a u kozmáčov od dávky 10 + 3 mg/kg/deň), pravdepodobne v dôsledku zmeny renálnej hemodynamiky. Tieto dávky u potkanov predstavujú 0,9-násobok maximálnej odporúčanej dávky valsartanu pre ľudí a 3,5-násobok hydrochlórtiazidu (MRHD) odporúčanej dávky pre ľudí na mg/m². Tieto dávky predstavujú u kozmáčov 0,3-násobok maximálnej odporúčanej dávky valsartanu pre ľudí a 1,2-násobok maximálnej odporúčanej dávky hydrochlórtiazidu (MRHD) na mg/m². (Výpočty predpokladajú perorálnu dávku 320 mg/deň valsartanu v kombinácii s dávkou 25 mg/deň hydrochlórtiazidu a pacienta s hmotnosťou 60 kg).

Vysoké dávky kombinácie valsartanu a hydrochlórtiazidu spôsobili zníženie ukazovateľov červených krviniek (počet červených krviniek, hemoglobín, hematokrit, od 100 + 31 mg/kg/deň u potkanov a 30 + 9 mg/kg/deň u kozmáčov). Tieto dávky u potkanov predstavujú 3-násobok maximálnej odporúčanej dávky valsartanu (MRHD) pre ľudí a 12-násobok hydrochlórtiazidu (MRHD) odporúčanej dávky pre ľudí na mg/m². Tieto dávky predstavujú u kozmáčov 0,9-násobok maximálnej odporúčanej dávky (MRHD) valsartanu pre ľudí a 3,5-násobok maximálnej odporúčanej dávky hydrochlórtiazidu na

mg/m². (Výpočty predpokladajú perorálnu dávku valsartanu 320 mg/deň v kombinácii s dávkou hydrochlórtiazidu 25 mg/deň a pacienta s hmotnosťou 60 kg).

U kozmáčov sa zistilo poškodenie žalúdočnej sliznice (od dávky 30 + 9 mg/kg/deň). Kombinácia spôsobila aj hyperpláziu aferentných arteriol v obličkách (u potkanov po dávke 600 + 188 mg/kg/deň a u kozmáčov od dávky 30 + 9 mg/kg/deň). Tieto dávky predstavujú u kozmáčov 0,9- násobok maximálnej odporúčanej dávky valsartanu a 3,5- násobok maximálnej odporúčanej dávky hydrochlórtiazidu pre ľudí (MRHD) na mg/m². Tieto dávky u potkanov predstavujú 18-násobok maximálnej odporúčanej dávky valsartanu pre ľudí a 73-násobok hydrochlórtiazidu odporúčanej dávky pre ľudí (MRHD) na mg/m². (Výpočty predpokladajú perorálnu dávku valsartanu 320 mg/deň v kombinácii s dávkou hydrochlórtiazidu 25 mg/deň a pacienta s hmotnosťou 60 kg).

Zdá sa, že vyššie uvedené účinky sú dôsledkom farmakologických účinkov vysokých dávok valsartanu (blokáda inhibície uvoľňovania renínu vyvolanej angiotenzínom II, so stimuláciou buniek produkujúcich renín) a vyskytujú sa aj pri ACE inhibítorkach. Zdá sa, že tieto zistenia nie sú významné pre používanie terapeutických dávok valsartanu u ľudí.

Kombinácia valsartanu a hydrochlórtiazidu nebola testovaná na mutagenitu, poškodenie chromozómov alebo karcinogenitu, pretože nie sú dôkazy o interakcii medzi týmito dvoma látkami. Tieto skúšania sa však vykonali samostatne s valsartanom a hydrochlórtiazidom a neposkytli žiadny dôkaz mutagenity, poškodenia chromozómov alebo karcinogenity.

Maternálne toxicke dávky u potkanov (600 mg/kg/deň) počas posledných dní gestácie a laktácie viedli u potomkov k nižšiemu prežívaniu, nižšiemu prírastku hmotnosti a oneskorenému vývoju (oddelenie vonkajšej chrupavkovej časti ucha a otvorenie ušného kanála) (pozri časť 4.6). Tieto dávky u potkanov (600 mg/kg/deň) sú približne 18-krát vyššie ako maximálna odporúčaná dávka pre ľudí na mg/m² (výpočty predpokladajú perorálnu dávku 320 mg/deň a pacienta s hmotnosťou 60 kg). Podobné nálezy sa pozorovali pri valsartane/hydrochlórtiazide u potkanov a králikov. V štúdiach embryofetálneho vývoja (Segment II) s valsartanom/hydrochlórtiazidom sa u potkanov a králikov nezaznamenali žiadne dôkazy o teratogenite, pozorovala sa však fetotoxicita spojená s maternálnou toxicitou.

6. FARMACEUTICKÉ INFORMÁCIE

6.1 Zoznam pomocných látok

mikrokryštalická celulóza
laktóza, monohydrát
kroskarmelóza, sodná sol'
povidón K29-32
mastenec
stearát horečnatý
oxid kremičitý, koloidný, bezvodý

Filmový obal

Valsartan HCT Teva 80/12,5 mg:
polyvinylalkohol
mastenec
oxid titaničitý (E171)
makrogol 3350
lecitín (obsahuje sójový olej) (E322)
červený oxid železitý (E172)
žltý oxid železitý (E172)
čierny oxid železitý (E172)

Valsartan HCT Teva 160/12,5 mg:
polyvinylalkohol

mastenec
oxid titaničitý (E171)
makrogol 3350
lecitín (obsahuje sójový olej) (E322)
červený oxid železitý (E172)
hlinitý lak oranžovej žlte FCF (E110)

Valsartan HCT Teva 160/25 mg:
polyvinylalkohol
mastenec
oxid titaničitý (E171)
makrogol 3350
lecitín (obsahuje sójový olej) (E322)
červený oxid železitý (E172)
žltý oxid železitý (E172)
čierny oxid železitý (E172)

6.2 Inkompatibility

Neaplikovateľné.

6.3 Čas použiteľnosti

Blister: 30 mesiacov

Fľaša: 3 roky

6.4 Špeciálne upozornenia na uchovávanie

Blister: Uchovávajte pri teplote neprevyšujúcej 30°C.

Fľaša: Tento liek nevyžaduje žiadne zvláštne podmienky na uchovávanie.

6.5 Druh obalu a obsah balenia

PVC/PE/PVDC/Al blister

Veľkosť balenia: 7, 14, 28, 30, 56, 98 a 280 tablet.

PE fľaša

Veľkosť balenia: 7, 14, 28, 30, 56, 98 a 280 filmom obalených tablet.

Na trh nemusia byť uvedené všetky veľkosti balenia.

6.6 Špeciálne opatrenia na likvidáciu a iné zaobchádzanie s liekom

Žiadne zvláštne požiadavky.

7. DRŽITEĽ ROZHODNUTIA O REGISTRÁCII

Teva B.V.
Swensweg 5
2031 GA Haarlem
Holandsko

8. REGISTRAČNÉ ČÍSLA

Valsartan HCT Teva 80/12,5 mg: 58/0152/09-S
Valsartan HCT Teva 160/12,5 mg: 58/0153/09-S

Valsartan HCT Teva 160/25 mg : 58/0154/09-S

9. DÁTUM PRVEJ REGISTRÁCIE/ PREDLÍŽENIA REGISTRÁCIE

Dátum prvej registrácie: 16.marca 2009

Dátum posledného predĺženia registrácie: 21.novembra 2014

10. DÁTUM REVÍZIE TEXTU

03/2025